

VALIO

Valon
syyskokous
30.11.2013

URHEILUYHTEISÖN REILUN PELIN IHANTEET JA TAVOITTEET

Tietoisemmin, vastuullisemmin, kestävämmiin Urheiluyhteisön Reilun Pelin ihanteet ja tavoitteet

Lähtökohdat

Reilu Peli on jatkuva prosessi. Meistä jokaisella on yhtä suuri ihmisarvo, joka on riippumaton iästä, sukupuolesta, asuinpaikasta, yhteiskunnallisesta asemasta, varallisuudesta, terveydestä, kansallisuudesta, äidinkielestä, etnisestä taustasta, uskonnosta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta vastaavasta henkilökohtaisesta ominaisuudesta. Kohtelemme toista ihmistä niin kuin haluamme toisen ihmisen kohtelevan meitä. Urheilussa ei ole vastustajia vaan kilpakumppaneita. Toimintamme perustuu keskinäiseen luottamukseen sekä voimassa olevaan lainsäädäntöön ja säädöksiin.

Reilu Peli on kaikkien liikunnan ja urheilun toimijoiden oikeus ja velvollisuus. Jokainen yksilö ja yhteisö kantavat yksin ja yhdessä vastuun Reilusta Pelistä. Näiden yleisten Reilun Pelin periaatteiden noudattaminen ja edistäminen hyödyttävät meitä kaikkia.

Periaatteet on kirjoitettu me-muotoon. "Me" viittaa ensisijaisesti Valoon ja sen jäsenjärjestöihin. Sillä viitataan myös kaikkiin liikunnan ja urheilun toimijoihin, kuten liikunnan harrastajiin, urheilijoihin, vapaaehtoihin, palkallisiin työntekijöihin, valmentajiin ja ohjaajiin, joukkueenjohtajiin, päätöksentekijöihin ja vanhempiin.

Suosittelavaa on, että Valon jäsenjärjestöjen hallitukset käsittelevät Reilun Pelin periaatteita oman järjestönsä toiminnan kannalta. Suositeltavaa on myös laatia oma toteuttamismalli siitä, miten Reilun Pelin ihanteita ja tavoitteita järjestössä toteutetaan käytännössä. Näiden pohjalta Valon jäsenjärjestöt voivat tarjota omille jäsenilleen tukea Reilun Pelin tavoitteiden toteuttamisessa.

1. Jokaisen tasavertainen mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun

Liikunta ja urheilu ovat avoimia kaikille. Tasavertaisuus, moninaisuus ja oikeudenmukaisuus ovat yhteisömme perusta. Haluamme toimia vuorovaikutteisesti kaikkien liikunnasta ja urheilusta kiinnostuneiden tahojen kanssa monimuotoisen liikuntakulttuurin kehittämiseksi.

Edistämme monimuotoista liikuntakulttuuria, jossa kaikkia toimijoita arvostetaan. Pyrimme kehittämään eri liikunta- ja urheilulajeja niin, että ne soveltuvat mahdollisimman monelle.

Vaikutamme siihen, että liikuntaan ja urheiluun käytettävät resurssit jakautuvat oikeudenmukaisesti alueellisesti sekä eri ryhmien välillä. Emme tingi laaja-alaisesta tasa-arvosta. Liikuntaa ja urheilua on voitava harrastaa tulotasosta riippumatta. Pyrimme varmistamaan sen, että kaikilla on oikeus ja mahdollisuus valmennukseen ja ohjaukseen taitotasostaan ja tavoitteistaan riippumatta.

Vaikutamme siihen, että liikuntapaikat ja yhdyskuntasuunnittelu tukevat liikunnallista elämäntapaa. Liikunnan olosuhdetyössä korostamme muun muassa turvallisuutta ja saavutettavuutta.

Kunnioitamme yksilön oikeuksia. Kiusaaminen, syrjiminen, haukkuminen, nimittely, fyysinen ja henkinen väkivalta, alistaminen, vähättely, seksuaalinen ja sukupuolinen ahdistelu sekä syrjintä ja rasismi eivät kuulu liikuntaan ja urheiluun - ei edes huumoriksi puettuna. Keskeisistä käyttäytymis- ja toimintatavoista sovitaan myös joukkue- ja seuratasolla. Näiden tapojen rikkomiselle määritellään samalla riittävät seuraamukset.

Liikunnassa ja urheilussa ei tulisi olla vaiettuja asioita. Luomme omalla toiminnallamme ilmapiiriin, jossa voidaan käydä avointa keskustelua vaikeistakin asioista. Yhteisössämme teemme tilaa sille, että jokainen voi vapaasti päättää ilman pakkoa tai painetta siitä, haluaako puhua omista henkilökohtaisista asioista, kuten seksuaalisesta suuntautumisestaan, vai haluaako mieluummin olla puhumatta.

Haluamme puuttua ajoissa tilanteisiin, mikäli näemme tai kuulemme jonkun joutuvan epäasiallisen käytöksen kohteeksi. Jokaisella on myös velvollisuus puolustaa tällaisen teon kohteeksi joutunutta.

Kerromme selkeästi kilpailu- ja muissa säännöissä seuraamukset epäurheilijamaisesta käytöksestä. Jokaisella Valon jäsenjärjestöllä on toimintaohjeet tällaisten tilanteiden ratkomiseen omissa seuroissaan.

Toiminnan kannalta olennaisimmat säännöt ja toimintaohjeet tarjoamme tarpeen mukaan eri muodossa (esim. tekstinä ja kuvina), jotta säännöt olisivat helposti ymmärrettävissä.

2. Vastuu kasvatuksesta

Olemme kaikki kasvattajia. Käytännössä kaikkiin liikuntaa ja urheilua koskeviin tilanteisiin ja tapahtumiin liittyy kasvatuksellinen ulottuvuus - harjoituksissa, peleissä, turnausmatkoilla, talkootapahtumissa, vanhempainilloissa. Kasvatustapana on oma esimerkkimme. Annamme itsellemme ja toisillemme aikaa kasvaa ja kehittyä kukin omien kykyjensä mukaan. Tuemme elinikäistä oppimista liikunnan ja urheilun parissa. Kannustamme jokaista kantamaan vastuunsa lähiyhteisönsä ja laajemmin yhteiskunnan hyvinvoinnista.

Liikunnan ja urheilun toimintakenttä on hyvä kasvuympäristö kaiken ikäisille. Se on myös yksi suurimmista ja merkittävimmistä kasvatus- ja kasvattajayhteisöistä maassamme. Tämä asettaa meille jokaiselle vastuuta, mutta antaa myös mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen.

Annamme lapsille ja nuorille aikaa kasvaa ja kehittyä lajissaan omien taitojensa mukaan. Hauska ja reilu toiminta kuuluu myös huipulle haaveilevien lasten ja nuorten urheiluun. Aikaa pitää jäädä riittävästi urheilun ja kilpailun ulkopuoliselle elämälle. Kannustamme kaikkia kokonaisvaltaisesti terveellisiin elämäntapoihin.

Kasvatamme omalla esimerkillämme niin lapsia, nuoria kuin aikuisiakin. Olemme jokainen kasvattajia ja kasvavia yksilöitä. Kun urheilija kantaa vapaa-ajallaan seuran tunnuksia, on hän esimerkillään aina myös seuransa edustaja. Huippu-urheilija on alansa huippuammattilainen, joka edustaa lajiaan ja urheilijayhteisöä myös vapaa-aikanaan.

Tunnetta kokonaisvaltaista vastuuta lapsista ja nuorista. Esimerkiksi huonosti käyttäytyvää nuorta ei ensisijaisesti ajeta pois toiminnasta, vaan hänen sosiaalista

kasvuun tuetaan ja tarvittaessa hänelle etsitään ulkopuolista asiantuntevaa apua. Meillä kaikilla on kuitenkin velvollisuus käyttäytyä vastuullisesti ja asiallisesti. Yhteisiä periaatteita rikkovalla toiminnalla ja käytöksellä tulee olla riittävät seuraamukset.

Kannustamme liikunnan ja urheilun toimijoita osallistumaan yhteisen hyvän rakentamiseen esimerkiksi auttamalla, tukemalla ja avustamalla heikoimmassa asemassa olevia heidän liikunta- ja urheilutoimintansa edistämiseksi. Kannustamme jokaista kantamaan omaa vastuutaan lähimmäistään, yhteisöään ja yhteiskuntaa kohtaan, emmekä myöskään pelkää vaatia kyseisen vastuun kantamista.

Aikuisen ja alle 16-vuotiaan välillä seksuaaliset suhteet ovat kokonaan kielletty. 16 – 17 – vuotiaan ja aikuisen välinen suhde ei ole suotava. Alaikäiset seurustelevat parit eivät jaa seuratoiminnan matkoilla samaa huonetta vaan majoittuvat kuten muutkin. Valta- asemassa olevat aikuiset tunnustavat asemaansa liittyvän vastuullisuuden kanssakäymisessään toiminnassa mukana olevien kanssa.

3. Terveiden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kaikki tekemisemme edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Päihteitä ja väkivaltaa ei yhdistetä liikuntaan ja urheiluun. Fyysisiin ja psyykkisiin ongelmiin puututaan, ja niitä ennaltaehkäistään aktiivisesti. Luomme liikunnalle ja urheilulle turvalliset puitteet. Urheilusuoritukset eivät ole urheilijoiden arvon ainoa mittari.

Jokaisen liikkujan ja urheilijan terveys, turvallisuus ja hyvinvointi menevät suoritusten edelle – myös huippu-urheilussa. Mikään toiminta ei saa aiheuttaa vakavia ja pysyviä terveydellisiä haittoja. Yksilön terveys on urheilun menestyksen perusta.

Mikäli urheiluyhteisön jäsenenä huomaamme jonkun terveyttä ja hyvinvointia uhkaavaa käytöstä, on meillä oikeus ja velvollisuus ilmoittaa asiasta valmentajalle, joukkueenjohtajalle tai muulle vastuuhenkilölle, joka puolestaan hankkii tarvittavaa ammattitaitoista apua.

Liikunnassa ja urheilussa toimintaamme on järjestämässä monilukuinen joukko vapaaehtoisia ja palkattuja toimijoita. Heidän arvonsa tunnetaan ja tunnustetaan, ja heidän jaksamistaan ja hyvinvointiaan tuetaan. Myös vapaaehtoistoimijoiden koulutuksen tukeminen on tärkeää osaamisen, jaksamisen ja yhteisöllisyyden lisäämisen kannalta. Emme ylityöllistä palkallisia emmekä vapaaehtoistyöntekijöitä.

Hankimme ensiapukoulutusta ja kannustamme osallistumaan siihen. Pidämme kiinni ennaltaehkäisyn periaatteesta, ja teemme parhaamme, jotta kaikenlaisien vammojen ja tapaturmien esiintymistä pienennetään.

Suhtaudumme turvallisuusmääräyksiin riittävällä vakavuudella. Varmistamme, että omat turvallisuussuunnitelmamme työpaikoilla ja tapahtumissa ovat ajan tasalla ja kaikkien osapuolten tiedossa. Lisäämme liikunnan ja urheilun toimijoiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta ja hyvinvointia määrätietoisesti ja tavoitteellisesti.

Urheilijan arvo ei koskaan riipu vain tämän urheilusuorituksesta. Tarjoamme urheilijoille mahdollisuuksia epäonnistumisten käsittelyyn. Näin osoitamme, että tuemme heitä myös silloin, kun tukemisen tarve on suurin. Pyrimme löytämään jokaiselle liikkujalle ja urheilijalle

sellaisen henkisesti ja fyysisesti oikean tasoisen joukkueen tai harjoittelun tason ja määrän, joka edistää tämän terveyttä ja hyvinvointia.

Tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja muiden päihteiden käyttöä ei liitetä liikunnan ja urheilun maailmaan. Alkoholimainonta ja siihen liittyvä mielikuvamainonta on kielletty urheilutapahtumissa ja tiloissa, jotka on suunnattu lapsille ja nuorille. Tupakanpoltto sekä nuuskan ja päihteiden käyttö on kielletty urheilusuorituspaikoilla ja katsomoissa. Lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan yhteydessä on alkoholitarjoilu kokonaan kielletty. Aikuiset näyttävät lapsille ja nuorille mallia omalla päihdekäyttötymisellään. Vastuu korostuu kun alaikäiset ovat aikuisten vastuulla muun muassa pelimatkoilla.

Peliongelman ehkäisyn ja hoidon kehittämisessä kiinnitetään huomiota lapsiin ja nuoriin. Olemme tukemassa ja etsimässä osaavaa apua ja tukea ongelmapelajille sekä edistämässä peliongelmaa ehkäisevää työtä.

4. Rehellisyys ja oikeudenmukaisuus

Kohtelemme kaikkia tasaveroisesti ja oikeudenmukaisesti. Päätöksiä tehdessämme valmistelemme, kuuntelemme ja perustelemme huolella. Päätöksentekoon liittyvät pelisäännöt ovat kaikkien saatavilla. Rikoksiin ja rikkomuksiin suhtaudumme aina vakavasti. Uskomme kuitenkin ihmiseen ja voimme antaa uuden mahdollisuuden. Antidopingtyö sekä taistelu kilpailutulosten ja -tapahtumien manipulointia vastaan ovat olennainen osa toimintaamme. Rakennamme taloutta realistiselle ja kestäväälle pohjalle.

Viestimme avoimesti ja ajankohtaisesti tavoitteistamme, toiminnastamme sekä tekemistämme päätöksistä. Päätösten valmisteluprosessien pelisäännöt ovat kaikkien saatavilla. Osaamme kuunnella ja arvostamme toisiltamme oppimista. Avoimuus lisää yhteisöllisyyttämme.

Liikuntakulttuurin eri päätöksentekoelimillä on päätöksenteon ja toiminnan johtamisen kannalta aina olennainen tieto saatavilla. Päätöksentekijöillä on vastuu hankkia tietoa etukäteen sekä tutustua saatavilla olevaan ja päätöksenteon kannalta olennaiseen aineistoon, kuten kokousten esityslistoihin ja näiden liitteisiin. Jokaisella päätöksentekijällä on vastuu edistää hyvää hallintoa.

Valossa ja sen jäsenjärjestöissä päätösvaltaa käyttää jäsenistö, jonka ääni kuuluu päätöksenteossa. Teemme päätöksiä ja toteutamme toimintaamme yhteistyössä kaikkien jäsentemme ja muiden halukkaiden kanssa. Yhdessä menestymme paremmin.

Lajiliitoilla on selkeät ja läpinäkyvät kriteerit ja periaatteet, joilla urheilijat valitaan valmennus- ja maajoukkueisiin, kilpailuihin ja muihin ryhmiin ja tapahtumiin. Urheilijavalinnat sekä muut vastaavat valinnat tehdään avoimesti ja riittävän ajoissa.

Kilpailutulosten ja -tapahtumien manipulointi vaarantaa urheilun koskemattomuuden. Urheiluyhteisöllämme on oltava keinot torjua ilmiötä ja ryhtyä rankaisutoimenpiteisiin väärinkäytötapauksissa. Manipulointi liittyy vahvasti muuhun rikollisuuteen, kuten laittomaan vedonlyöntiin ja rahanpesuun, ja ilmiöllä on vahva kansainvälinen ulottuvuus. Urheilu ei pysty yksin ratkaisemaan ongelmaa, vaan meidän on toimittava yhteistyössä tärkeiden sidosryhmien, kuten viranomaisten, peliyhtiöiden ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Meillä jokaisella on vastuu tuoda ilmi epäilyttävät toimet.

Doping ei kuulu liikuntaan eikä urheiluun. Puhtaan urheilun edistäminen on meidän kaikkien tehtävä. Väkivallalle on nollatoleranssi.

Taloudenpitomme on avointa ja läpinäkyvää. Vain erityisen painavista ja perustelluista syistä on mahdollista rajoittaa julkista avoimuutta esimerkiksi sponsorisopimusten niin edellyttäessä. Talouden suunnittelussa olemme lähempänä realismia kuin optimismia.

5. Luonnon kunnioittaminen ja kestävään kehitykseen pyrkiminen

Me olemme osa luontoa. Suojelemme yhteistä ympäristöämme ja ohjaamme myös muita tekemään samoin. Kasvamme yhdessä kohti luonnon kunnioittamista ja haemme tasapainoa omien tekemistemme ja kestäväen kehityksen välille. Osallistumme vastuullisesti toimenpiteisiin kohti vähäpäästöistä yhteiskuntaa.

Urheiluyhteisö tuntee ja kantaa vastuunsa ympäristön ja luonnon hyvinvoinnista. Maamme luontoympäristö on kautta aikojen ollut suomalaisten merkittävin liikuntapaikka. Toimimalla vastuullisesti luonnossa kannamme vastuamme siitä, että myös tulevat sukupolvet pääsevät nauttimaan liikkumisen ja urheilemisen riemusta hyvinvoivassa ympäristössä.

Liikunnan olosuhdetyössä edistämme kestävää kehitystä ja vähähiilistä yhteiskuntaa. Teemme vastuullista ja pitkän tähtäimen olosuhdepolitiikkaa. Tavoitteenamme on, että liikuntapaikkarakentaminen tukee kestävää liikuntakulttuuria, ei lyhytjänteisiin tarpeisiin ja trendeihin perustuvaa kulutusta.

Vaikutamme aktiivisesti siihen, että liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ekonomisuuden lisäksi ekologisuus ja sosiaalinen kestävyys. Rakentamishankkeissa edistämme kestäväen kehityksen mukaisia ratkaisuja kuten energiaa säästäviä, uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä, pitkäikäisiä ja monikäyttöisiä ratkaisuja. Vaikutamme myös siihen, että vanhojen liikuntapaikkojen kunnostusten kautta niiden käytön ekologinen jalanjälki pienenee.

Seuroissa toimiminen on hyvä tapa oppia ympäristövastuuta käytännön arjessa. Näytämme esimerkillämme, miten toimia ympäristöä kunnioittaen ja sen hyvinvointia edistäen.

Emme roskaa tai likaa ympäristöämme. Suosimme joukkoliikennettä ja kimpapakyytejä sekä kävelyä ja pyöräilyä. Lapsia ja nuoria kannustamme omatoimiseen kulkemiseen harrastuksiin aina kun se on mahdollista turvallisuudesta tinkimättä. Toimintaa suunnitellessamme otamme huomioon yksityisautoilun vähentämisen tavoitteen.

Kierrätämme käyttökelpoiset urheiluvälineet. Liikunnan ja urheilun toimistotyössä vähennämme paperinkulutusta ja vältämme tarpeetonta energiankulutusta. Liikunnan ja urheilun massatapahtumia pyrimme järjestämään hyvien joukkoliikenneyhteyksien kautta tavoitettaviksi. Suurissa ja merkittävässä urheilutapahtumissa huomioimme ympäristöasiat valmistelun varhaisesta vaiheesta lähtien ja kokoamme toimenpiteistä ympäristöohjelman. Tarvittaessa pyydämme asiantuntevaa apua työn tueksi.